

Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Соціально-гуманітарний факультет
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

«ПРИКЛАДНІ ПОЛІТОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ»

Освітньо-професійна програма «Політологія»

Рік навчання 3, семестр 5
(Вступ 2024 р.)

Форма навчання: очна (денна, вечірня) / заочна

Галузь знань

05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність

052 «Політологія»

Освітній рівень

Доктор філософії

Назва кафедри та викладач / викладачі

Кафедра політичних наук

Викладач: **Волянчук Ольга Ярославівна**

Інформація про викладача: <https://scholar.google.com/citations?user=6k1N32MAAAAJ&hl=uk>

E-mail: o.ya.volynanyuk@udu.edu.ua

I. Основна мета/цілі навчання

Наскрізним змістом курсу є сучасні знання про методи, засоби, технології прикладних політологічних досліджень, уміння їх застосовувати в проєктах, адаптація в професійній і науковій діяльності політологів. Прикладні політологічні дослідження – це одна з важливих форм зв'язку сучасного науковця соціально-гуманітарного профілю з реальністю. Пропонований курс враховує цю необхідність максимальної чутливості до політичної дійсності, відтак побудований на принципах об'єктивності, системності, плюралізму, практичної значущості. Під час курсу реалізується практичний підхід до організації навчання за принципом learning-by-doing, коли аспіранти засвоюють нові знання, взаємодіючи з професійними політологами, наставниками, колегами зі свого оточення.

Предмет вивчення навчальної дисципліни «Прикладні політологічні дослідження» передбачає такі тематичні напрямки: типи сучасних досліджень у політичній науці та ідентифікація суспільно важливих проблем у ній; методика наукового пошуку прикладних політологічних проблем; технології співробітництва зі стейкхолдерами для сучасного політичного аналітика; проєктна робота сучасного політолога.

Мета курсу - сформулювати цілісне бачення проблематики прикладних політологічних досліджень, їх затребуваності в урядових структурах, представницьких органах влади, політичних партіях, громадських об'єднаннях, адвокаті-групах, медіа,

професійних спілках, промислових компаніях, в умовах викликів демократизації, суспільно-політичних криз, війни, тощо.

II. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Навчальна дисципліна вибіркова
Цикл професійної підготовки
Шифр у навчальному плані: СВ 04

III. Обсяг навчальної дисципліни

Форма навчання	Очна (денна/вечірня)	Заочна
Кількість кредитів	4	4
Загальна кількість годин	120	120
Лекційні заняття	20	6
Семінарські/практичні заняття	34	6
Самостійна робота	66	108

IV. Короткий зміст навчальної дисципліни

Модуль 1

Типи сучасних досліджень у політичній науці: знайти свою нішу.

1. Ідентифікація актуальних проблем політичного життя суспільства.
2. Сучасні осередки прикладних політологічних досліджень.
3. Вибір серед багаторівневих класифікацій політологічних досліджень
4. Проблеми та перспективи поп-науки (популярна і прикладна політологія).

Модуль 2

Прикладні політологічні дослідження: оволодіти методиками наукового пошуку та аналізу.

5. Прикладне політологічне дослідження (суспільний запит, наукові завдання, межі можливого).
6. Громадська думка, Big Data, OSINT та інші способи аргументувати проблематику політологічного дослідження.
7. Сучасний політологічний апарат і доступна мова прикладного політичного дослідження.
8. Якісні дослідження політики.
9. Кількісні дослідження політики.
10. Causal analysis: майстерність вивчати та розрізняти причинно-наслідкові зв'язки та кореляції у політиці.

Модуль 3

Стейкхолдери та сучасна політична аналітика: спровокувати інтерес до свого дослідження.

11. Суб'єкти та об'єкти політики: як не сплутати та не втратити з поля дослідницької уваги ключових гравців.
12. Держава як ключовий актор політики та замовник науково-прикладних результатів.
13. Сучасні політологічні дослідження та аналітичні проекти громадського сектору.
14. Суб'єкти господарювання у фокусі політологічного аналізу.

Модуль 4

Проектна робота сучасного політолога: аналізувати, критикувати і розвивати індивідуальне/колективне дослідження.

15. Конструювання проекту прикладного політологічного дослідження.
16. Програма, типові та специфічні перешкоди, основні етапи прикладного дослідження
17. Сутність і значення прогнозування в організації прикладного дослідження.
18. Основи корпоративного спілкування та ділової дисципліни у сфері практичної політології

Детальна інформація з навчальної дисципліни викладена на освітній платформі Moodle:
<https://dle.edu.edu.ua/mod/forum/view.php?id=28448>

V. Результати навчання

Пропонована програма навчальної дисципліни за вибором аспіранта «Прикладні політологічні дослідження» орієнтована на розвиток професійних компетентностей:

- 1) інтегрувати знання з теорії політики у практичну площину, виявляти актуальні та латентні проблеми політичної реальності;
- 2) застосовувати системний підхід до вирішення політичних проблем, відбирати адекватні методи прикладного політичного дослідження;
- 3) розуміти суспільно-політичні потреби загалом та інтереси конкретних замовників політичної аналітики зокрема, сприяти розбудові мережі стейкхолдерів, розвитку дослідницького інтересу до політології;
- 4) здатність працювати над груповими та індивідуальними проектами з прикладної політології, розвивати (само)критичність, прогностичні здібності.

VI. Порядок та критерії оцінювання

Форми і методи поточного контролю

<i>Поточний контроль</i>	презентації, тест, дискусії, рефлексія щодо вибору теми наскрізного проекту, план-проект прикладного політологічного дослідження (обґрунтування вибору методів), звіт про аналіз документів /виступів /образів (за вибором аспіранта), організація «мозкового штурму» (програма та її реалізація), карта потенційних партнерів політологічного дослідження (Mind maps), взаємна апробація та зворотнє оцінювання колег (відгуки, рецензії).
<i>Підсумковий контроль</i>	залік за результатами поточного контролю

Система оцінювання знань аспірантів з дисципліни включає поточний (у випадку визначення лише одного модуля), модульний та підсумковий контроль знань. Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, семінарських занять. Модульний контроль проводиться з урахуванням даних поточного контролю за відповідний модуль і має на меті оцінку результатів знань здобувача після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля. Підсумковий контроль проводиться у формі заліку чи іспиту, визначеного робочим навчальним планом у терміни, передбачені графіком навчального процесу. Підсумковий семестровий контроль – це підсумкове оцінювання навчальних досягнень здобувачів за семестр, що визначає рівень загального розуміння логіки курсу, уміння синтезувати набуті знання, і передбачає перевірку оволодіння здобувачами програмним матеріалом навчальної дисципліни в цілому та сформованості відповідних знань, умінь, навичок і набутих компетентностей як результатів опанування навчального курсу.

На початку вивчення навчальної дисципліни здобувача повідомляють про наявність робочої навчальної програми (силабусу), про кількість змістових модулів, зміст, форми проведення контролю та критерії їх оцінювання. При поточному контролі оцінці підлягають: рівень знань, умінь і навичок аспірантів, продемонстрований у відповідях і виступах; активність при обговоренні питань; результати виконання завдань самостійної роботи тощо.

Залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінюванні рівня володіння здобувачами навчальним матеріалом з навчальної дисципліни за результатами виконання усіх видів навчальних завдань, що виносяться на поточний контроль, тобто за результатами поточної успішності. Поточна успішність з навчальної дисципліни оцінюється від 0 до 100 балів включно. Здобувач одержує залік, якщо за результатами поточного контролю він набрав 60 і більше балів. Якщо за результатами поточного контролю здобувач набрав менше 60 балів, він повинен виконати залікове завдання і з урахуванням його результатів одержати відповідну кількість залікових балів з навчальної дисципліни. Якщо за результатами поточного контролю здобувач набрав 60 і більше балів, проте хоче поліпшити свій підсумковий результат, він також може виконати залікове завдання і з урахуванням його результатів підвищити свою підсумкову оцінку з навчальної дисципліни. Якщо здобувач за результатами підсумкової атестації набрав від 0 до 34 балів, він повинен пройти повторне вивчення освітнього компонента відповідно до порядку, визначеного в Університеті, і лише після цього перекласти підсумковий контроль на загальних підставах.

Залік на денній та вечірній формах здобуття вищої освіти оформлюється після останнього семінарського заняття у відповідному семестрі відповідно до розкладу залікової сесії, на заочній формі навчання – за розкладом навчально-екзаменаційної сесії. Результати заліків вносять до відомості обліку успішності, після чого переносять до електронної бази даних обліку успішності здобувачів.

Якщо здобувач не погоджується з оцінкою підсумкової атестації, він може в день оголошення результатів подати в деканат апеляційну заяву. Наступного дня проводиться засідання апеляційної комісії. Про порядок складання екзаменів, перекладання і оскарження результатів див. Положення про організацію освітнього процесу в УДУ імені Михайла Драгоманова.

Критерії оцінювання

Під час усних відповідей:

• повнота розкриття питання; • логіка викладення, культура мовлення; • впевненість, емоційність та аргументованість; • використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань)

тощо); • аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Під час виконання письмових завдань:

• повнота розкриття питання; • цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки; • акуратність оформлення письмової роботи; • підготовка матеріалу за допомогою комп'ютерної техніки (комп'ютерних технологій), різних технічних засобів (плівок, слайдів, приладів, схем тощо).

Рівень відповідності критеріям

Творчий рівень (90 – 100 балів). Здобувач виконав програму навчальної дисципліни повністю, вільно володіє навчальним матеріалом, успішно і креативно розв'язує завдання різних видів складності, аргументовано висловлює свої думки, займається самоосвітою, може брати активну участь в наукових проєктах і конкурсах.

Високий рівень (80 – 89 балів). Здобувач виконав програму навчальної дисципліни в повному обсязі, володіє навчальним матеріалом у межах програми навчальної дисципліни, виконав завдання до кожної теми, проте у відповідях допускає деякі неточності.

Достатній рівень (70 – 79 балів). Здобувач виконав програму в повному обсязі, але фрагментарно володіє навчальним матеріалом, здатний його аналізувати, проте не може сформулювати висновки досить ґрунтовно.

Задовільний рівень (65 – 69 балів). Здобувач загалом виконав програму, але більшість тем засвоїв поверхово.

Низький рівень (60 – 64 балів). Здобувач засвоїв теми з навчальної дисципліни, але дуже поверхово, володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні і фрагментарно, не може самостійно викласти зміст більшості питань курсу.

Незадовільний рівень:

35 – 59 балів з можливістю повторного складання. Здобувач частково виконав програму, не засвоїв більшості тем програми курсу, володіє елементарними знаннями з навчальної дисципліни, не вміє логічно, послідовно, грамотно висловлювати думку;

0 – 34 балів з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни. Здобувач не виконав більшості завдань програми, не володіє навчальним матеріалом.

VII. Політика курсу

Політика навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності та визначається системою вимог, які ставляться до здобувачів вищої освіти в УДУ імені Михайла Драгоманова.

→ Запізнені завдання оцінюються на 20 % нижче.

→ Пропущені заняття (лікарняні, мобільність, і т.д.) оцінюються через виконання завдань у встановленому порядку в часових рамках вивчення курсу (в години індивідуальних консультацій викладача).

→ Пропущені заняття (без поважних причин) оцінюються у встановленому порядку, а також через виконання додаткових завдань (див. перелік тем письмових робіт у навчальній програмі) за попереднім узгодженням з викладачем.

→ Плагіат, порушення принципів академічної доброчесності у творчих роботах – повторне вивчення курсу.

Консультації проводяться за графіком консультацій кафедри. Про потребу в консультації здобувач повідомляє напередодні.

Обсяги, терміни і порядок відпрацювань: відпрацювати пропуски здобувач може в години консультацій; доскласти/перескласти завдання може протягом двох тижнів після пари, на якій воно мало бути зараховане; за доскладання й перескладання робіт (якщо здобувач не наводить поважних причин порушення вимог) оцінка за роботу може буде знижена.

Особливості оцінювання. Максимальні бали за виконання робіт здобувачами:

Презентації – 5 балів; тест – 8 балів; дискусії – 5 балів; рефлексія, план-проект прикладного політологічного дослідження – 10 балів; звіт про аналіз документів /виступів /образів (за вибором аспіранта) – 8 балів; організація «мозкового штурму» (програма та її реалізація) – 5 балів; Mind maps – 5 балів; відгуки, рецензії – 5 балів.

Політика навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності та визначається системою вимог, які ставляться до здобувачів вищої освіти в УДУ імені Михайла Драгоманова.

VIII. Основні інформаційні ресурси

1. Adida, C. L., Lo, A., Platas, M. R., Prather, L., & Williamson, S. (2025). When hearts meet minds: complementary effects of perspective-getting and information on refugee inclusion. *Political Science Research and Methods*. <https://doi.org/10.1017/psrm.2025.1>
2. Aiello, E., Donovan, C., Duque, E., Fabrizio, S., Flecha, R. Holm, P., Molina, S., Oliver, E, Reale, E. (2020). Effective strategies that enhance the social impact of social sciences and humanities research. *Evidence & Policy*, vol xx, no xx, 1–16. doi: <https://doi.org/10.1332/174426420X15834126054137>
3. Barry, B. (2004), ‘A Hundred Years of Studying Politics: What Have We Got to Show For It?’ in Morrill, J. (ed.), *The Promotion of Knowledge: Lectures to Mark the Centenary of the British Academy, 1902–2002*, Oxford: Oxford University Press.
4. Berling, T., Bueger, Ch. *Practical Reflexivity and Political Science: Strategies for Relating Scholarship and Political Practice*. Cambridge University Press. January 2013. Volume 46, [Issue 1](#), pp. 115-119. DOI: <https://doi.org/10.1017/S1049096512001278>
5. Cohn, J. (1999), ‘When did Political Science Forget about Politics? Irrational Exuberance’, *New Republic* 221(17), pp. 25–31.
6. Donovan, C., & Larkin, P. (2006). The Problem of Political Science and Practical Politics. *Politics*, 26(1), 11–17. doi: <https://doi.org/10.1111/j.1467-9256.2006.00246.x>
7. Druckman, J., Green, D., Kuklinski, J., & Lupia, A. (Eds.). (2011). *Cambridge Handbook of Experimental Political Science*. Cambridge: Cambridge University Press. doi:10.1017/CBO9780511921452
8. Edwards, M. (2004), *Social Science Research & Public Policy: Narrowing the Divide*, Policy Paper 2, Academy of the Social Sciences in Australia, Canberra.
9. *Electoral Studies* <https://www.sciencedirect.com/journal/electoral-studies/about/aims-and-scope>
10. *Empirical Research and Writing: A Political Science Student's Practical Guide*. 1st Edition by Leanne C. Powner. CQ Press, 2015. 320 p. https://books.google.com.ua/books?hl=uk&lr=&id=a1IvBQAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=practical+political+science&ots=s8Oj4XMN3a&sig=qxmsuxcncB8q2-4XcM4YCYh0sS0&redir_esc=y#v=onepage&q=practical%20political%20science&f=false
11. Halperin Sandra and Heath Oliver. *Political Research. Methods and Practical Skills*. Third Edition. Oxford: Oxford University Press. 2020. 528 p.
12. *Journal of Experimental Political Science: most cited articles in the last three years*. Cambridge Core. <https://www.cambridge.org/core/journals/journal-of-experimental-political-science/most-cited>>
13. *Journal of Information Technology & Politics*

-
- <https://www.tandfonline.com/action/journalInformation?show=aimsScope&journalCode=witp20>
14. Journal of Political Marketing <https://www.tandfonline.com/action/journalInformation?show=aimsScope&journalCode=wplm20>
 15. Political Analysis <https://www.cambridge.org/core/journals/political-analysis>
 16. Public Choice <https://www.springer.com/journal/11127>
 17. Reich, M. R., & Campos Rivera, P. A. (2024). Applied Political Analysis for Health System Reform. *Health Systems & Reform*, 10(3). <https://doi.org/10.1080/23288604.2024.2430284>
 18. Smith, R.M. (2002), 'Should we Make Political Science more of a Science or more about Politics?', *PS: Political Science & Politics* 35(2), pp. 199–201.
 19. Адаптивні зміни політичного поля України в умовах війни : монографія / за ред. О. О. Рафальського, О. М. Майбороди. Київ: ПІЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2023. 672 с.
 20. Аналіз політики. Можливості впровадження в Україні / Т. Дігтяр; Міжнародний центр перспективних досліджень. К., 2001.
 21. Браун М. Посібник з аналізу державної політики. К., 2000.
 22. Вайс К.Г. Оцінювання: методи дослідження програм та політики. К.: Основи, 2000.
 23. Веймер Д., Вайнінг Е. Аналіз політики: концепції і практика / пер. з англ. І.Дзюби, А. Олійника; Наук. ред. О. Кілевич. К., 1998.
 24. Відділ теоретичних та прикладних проблем політології, Інститут політичних і етнонаціональних досліджень імені І. Ф. Кураса НАН України <https://ipiend.gov.ua/struktura/viddil/viddil-teoretychnykh-ta-prykladnykh-problem-politohii/>
 25. Волянюк О. Прикладні політичні дослідження: назустріч реальності. Європейський політико-правовий дискурс / *Evropský Politický a právní diskurz*. 2020, V. 7, Iss. 4. 64-70. https://eppd13.cz/?page_id=1587
 26. Волянюк, О. Притула, Х. (2025). Гібридна війна у вимірі стратегічних комунікацій. *Науковий часопис УДУ імені Михайла Драгоманова. Серія 22. Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін*, 22(37), С.97-109. DOI: <https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series22.2025.37.09>
 27. Державна політика: аналіз та механізм її впровадження в Україні: Навчальний посібник / За заг. ред. В. Ребкала. В. Тертички. К., 2000.
 28. Енциклопедія політичної думки За ред. Девіда Міллера / Пер. з англ. К.: Дух і літера, 2000.
 29. Кондратенко О. Ю. Україна у світових рейтингах демократії : монографія. Київ : ПІЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2023. 176 с.
 30. Методологія політичних досліджень та прикладний політичний аналіз / уклад. А. В. Козьмініх ; Нац. ун-т «Одес.юрід. академія». Одеса : Фенікс, 2024. 80 с.
 31. Ніколаєнко Н. Практична політологія [Текст] : навч.-метод. посіб. ; Миколаїв. нац. ун-т ім. В. О. Сухомлинського, Навч.-наук. ін-т історії та права, Каф. політології. Херсон : Грінь Д. С. [вид.], 2014. 321 с.
 32. Новітня політична лексика (неологізми, okazіоналізми та інші новотвори) / [І. Я. Вдовичин, Л. Я. Угрин, Г. В. Шипунов та ін.]; за заг. ред. Н. М. Хоми. Л. : Новий світ-2000, 2015.
 33. Пал Л., Леслі А. Аналіз державної політики. К., 1999.
 34. Парсонс В. Публічна політика: вступ до теорії й практики аналізу політики. К., 2006.
-

-
35. Політична наука в Україні. 1991-2016: у 2 т. Т. 2. Теоретико-методологічні засади і концептуальні підсумки вітчизняних досліджень / НАН України, Ін-т політ. і етнонац. досліджень ім. І.Ф. Кураса. К.: Парлам. вид-во, 2016.
 36. Прикладна політологія [Текст] : навч. посіб. / О. Д. Бойко [та ін.] ; ред. В. П. Горбатенко. К. : Академія, 2008. 472 с. (Серія "Альма-матер").
 37. Українське суспільство в умовах війни. 2022: Колективна монографія / С. Дембіцький, О. Злобіна, Н. Костенко та ін.; за ред. член.-кор. НАН України, д. філос. н. Є. Головахи, д. соц. н. С. Макеєва. Київ: Інститут соціології НАН України, 2022. 410 с.
 38. Янг Е. Як написати дієвий аналітичний документ у галузі державної політики : практичний посібник для радників з державної політики у Центральній і Східній Європі : пер. с англ. / Е. Янг, Л. Куїнн. К. : К.І.С., 2003. 120 с.
 39. Ясінська А. Ю. Поведінка виборців, що не визначилися в електоральних процесах в Україні та європейських країнах (2010–2019) : монографія. Київ : ІПіЕнД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2022. 328 с.

Обговорено та затверджено на засіданні кафедри політичних наук протокол № 5 від 30 грудня 2025 р.